

**Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich
- otwarcie obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem**

Warszawa, 17 października 2008

VIII Konwencja
Ruchu przeciw Bezradności Społecznej

Szanowni Państwo!

Witam serdecznie na kolejnej, ósmej już, Konwencji Ruchu przeciw Bezradności Społecznej!

Cieszę się, że również w tym roku tak licznie uczestniczymy w akcji „Wstań i zabierz głos”, stanowiącym stały element obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem, który jest znakiem protestu wobec obojętności na potrzeby innych, wobec marginalizowania czy wykluczania ubogich z życia wspólnot. Jest niezbędnym przypomnieniem potrzeby większej w tej dziedzinie aktywności.

Zadaniem Rzecznika Praw Obywatelskich jest wspieranie wszelkich działań umożliwiających w praktyce realizację praw człowieka i obywatela. Oznacza to przede wszystkim przyczynianie się do zapewnienia sprawiedliwego udziału wszystkich obywateli w życiu społecznym, politycznym, kulturalnym i ekonomicznym.

Kiedy rok temu zbieraliśmy się w ramach Konwencji Ruchu przeciw Bezradności nie przypuszczaliśmy, że obecnie przyjdzie czas na radykalizowanie naszych działań.

Staje się to możliwe między innym dzięki inicjatywie Komisji Europejskiej, która w grudniu 2007 proklamowała rok 2010 rokiem walki z ubóstwem we wszystkich krajach Wspólnoty. Będzie to rok Zwalczania Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego.

Jak podkreślił Vladimír Špidla, komisarz ds. zatrudnienia i spraw społecznych, *„Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym należy do głównych celów Unii Europejskiej, a nasze wspólne podejście jest ważnym narzędziem do prowadzenia i wspierania działania w państwach członkowskich.”*¹ Powinniśmy pozytywnie odpowiedzieć na to wezwanie.

Szczególne odpowiedzialność za niwelowanie zbyt głębokich różnic społecznych i przeciwdziałanie ubóstwu spoczywa na władzy publicznej. Dziękuję za obecność przedstawiciela Pani Minister Pracy i Polityki Społecznej, która przedstawi nam działania rządu w zakresie wspierania integracji społecznej, będących również elementem przygotowań do działań Roku 2010. Cieszę się również z obecności przedstawiciela Prezydenta RP, Pana Pawła Wypycha. Mam nadzieję, że będziemy mogli liczyć na działania i poparcie różnych społecznych inicjatyw także ze strony Pana Prezydenta.

Współpraca w ramach Unii Europejskiej istotnie przyczynia się do poprawy w wielu obszarach. Powinniśmy twórczo wykorzystywać dobre wzorce wypracowane przez naszych partnerów.

Mam tu na myśli głównie wykorzystanie doświadczeń Irlandii, gdzie od kilkunastu lat prowadzony jest kompleksowy program walki z ubóstwem. Witam serdecznie Pana Declan O'Donovana, Ambasadora Irlandii w Polsce oraz Pana Gerry Mangana, Dyrektora Biura ds. Integracji Społecznej Irlandii, którzy przedstawią nam wybrane rozwiązania stosowane w ich kraju w walce z biedą i wykluczeniem społecznym. Jestem bardzo wdzięczny za przyjęcie zaproszenia na konferencję.

Irlandia jest prekursorem rozwiązań w Unii Europejskiej w tym zakresie. Proponuję, abyśmy się także przyjrzyli instrumentom wypracowanym już w ramach jej struktur.

Strategię antywykluczeniową Unii Europejskiej zgodził się przedstawić Pan dr Ryszard Szarfenberg z Uniwersytetu Warszawskiego; na temat Europejskiego Funduszu

¹ Vladimír Špidla, komisarz ds. zatrudnienia i spraw społecznych:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1905&format=HTML&aged=0&language=PL&guiLanguage=en>.

Společnego wypowie się z kolei Pan dr Mirosław Grewiński z Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie.

Jeśli pytamy „Kogo w Polsce interesuje ubóstwo?”, powinniśmy dokładnie określić zjawisko i jego zasięg. Tego zadania podjęła się Pani Anna Szukielojć-Bieńkuńska, która przedstawi ubóstwo w Polsce, w świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Zgodnie z przyjętym zwyczajem w sesji popołudniowej odbędą się panele tematyczne. W czasie tej Konwencji pogłębimy diagnozę i zastanowimy się nad rekomendowanymi działaniami w szczególności na rzecz: dzieci i młodzieży, uczestników rynku pracy/osób w wieku aktywności zawodowej, osób niepełnosprawnych, osób starszych, uchodźców i migrantów.

Te grupy są, bowiem w wyższym stopniu zagrożone ryzykiem wykluczenia, głównie z przyczyn zewnętrznych. Chciałbym, abyśmy formułowali nasze uwagi odnosząc się zwłaszcza do takich zagadnień jak dostęp do opieki zdrowotnej, do edukacji, do pracy oraz do zabezpieczeń socjalnych. Witam serdecznie moderatorów i uczestników poszczególnych paneli!

Mam nadzieję, że dzisiejsza Konwencja będzie początkiem wielu krajowych inicjatyw obywatelskich – samorządowych, licznych fundacji i stowarzyszeń oraz związków zawodowych – działań przeciwko biedzie i wykluczeniu.

Z udziałem tu obecnych zamierzamy animować Ruch Obywatelski, którego zadaniem będzie budzenie nowej solidarności z ludźmi marginalizowanymi.

Potrzebni są dziś apostołowie sprawy; ludzie, którzy poniosą optymizm wąpiącym, bezradnym, bezsilnym, niepełnosprawnym, biednym i bezrobotnym. Wiele środowisk dysponuje ogromnym, niewykorzystanym kapitałem ludzkim; potrzebuje swoich liderów, którzy umiejętnie go pobudzą i będą motorem zmiany społecznej.

Wczoraj, 16 października, minęła 30. rocznica wyboru Jana Pawła II na Papieża. Zostawił on nam przesłanie solidarności, które szczególnie mocno brzmi jako Jego testament. Solidarność w działaniach przeciw ubóstwu i wykluczeniu staje się koniecznością moralną, ekonomiczną i polityczną.

Z tych względów proponuję podjęcie wspólnych prac nad Strategią Walki z Ubóstwem, które chciałbym zainaugurować dzisiejszą Konwencją.

Dziękuję Panu prof. Julianowi Auleytnerowi za znakomity pomysł!

Działając w duchu zasady pomocniczości, chcemy pobudzić do zorganizowanych działań obywatelskich w środowiskach lokalnych, ale także skłonić do odpowiedniej aktywności władze publiczne. Tak, aby w 2010 roku – Roku Zwalczania Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego – można było wdrażać wielokierunkowe działania służące gruntownym zmianom naszej rzeczywistości i poprawie sytuacji materialnej polskiego społeczeństwa.

Wspólne działania będą wyrazem etosu obywatelskiego i poczucia odpowiedzialności za sprawy publiczne, którego odbudowanie staje się palącą potrzebą.

Jeszcze raz witam wszystkich Państwa bardzo serdecznie i życzę owocnych obrad.

Proszę o zabranie głosu i dalsze prowadzenie Konwencji Pana prof. Juliana Auleytnera.